

Гармонізація українського харчового законодавства з вимогами ЄС: набутий досвід

Катерина Онул, радник з питань
харчового законодавства

Проект Групи Світового банку
«Реформування інвестиційного
клімату в Україні»

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Department of Economic Affairs,
Education and Research EAER
State Secretariat for Economic Affairs SECO

Гармонізація: наближення VS копіювання

Угода Україна-ЄС

Ст. 59 Глава 4 Угоди

Санітарні та фітосанітарні заходи

1. Метою цієї Глави є сприяння здійсненню торгівлі товарами, що охоплюються санітарними та фітосанітарними заходами між Сторонами, забезпечуючи при цьому охорону життя і здоров'я людей, тварин та рослин, шляхом:

a) забезпечення повної прозорості стосовно санітарних та фітосанітарних заходів, що застосовуються у торгівлі;

b) НАБЛИЖЕННЯ законів України до законів ЄС;

.....

Проблеми копіювання з-ва ЄС

➤ Відмінності у термінах, які застосовуються в харчовому з-ві ЄС та в Україні

Наприклад:

ЄС: оператор харчового бізнесу (food business operator)

ЗУ № 771 до прийняття чинної редакції: оператор потужностей, виробник

Застосування підходу наближення:

ЗУ № 771 діюча редакція: оператор ринку харчових продуктів (оператор ринку)

➤ Відмінності у визначенні однакових термінів

Наприклад:

ЄС: молочні продукти (dairy products) – продукти переробки отримані в результаті переробки сирого молока, або в результаті подальшої переробки таких продуктів переробки

ЗУ № 1870: молочні продукти - продукти, одержані з молока або молочної сировини, які можуть містити харчові добавки, необхідні для виробництва, за умови, що ці добавки ні частково, ні повністю не замінюють складових молока (молочний жир, молочний білок, лактозу)

Проблеми копіювання з-ва ЄС

- **Відмінності у назвах однакових за своєю сутністю процедур**

Наприклад:

ЄС: погодження (approval)

ЗУ № 771: експлуатаційний дозвіл

- **Використання в Україні понять, яких не існує в ЄС. Відповідно, відмінність у регулюванні**

Наприклад:

Україна: молоко поділяється на сорти

ЄС: встановлені максимально допустимі показники для молока по соматичним клітинам та мікробіології

Вимога	Показник							
	Загальне бактеріальне обсіменіння (тис.КУО/см3)				Соматичні клітини (тис.КУО/см3)			
	Гатунок				Гатунок			
	Екстра	Вищий	Перший	Другий	Екстра	Вищий	Перший	Другий
ДСТУ 3662-97	≤ 100	≤ 300	≤ 500	≤ 3000	≤ 400	≤ 400	≤ 600	≤ 800
Регламент ЄС 853/2004	100				400			

Гармонізація та проблема перехідних термінів

- Перехідні терміни можуть затягнутися, оскільки є практика їх перенесення. Відтак впровадження певних практик, наприклад, HACCP, може затягнутися на роки
- Втрата актуальності показників, оскільки протягом встановлених перехідних термінів їх може бути змінено у з-ві ЄС

Наприклад, Наказ МОЗ № 368 «Про затвердження Державних гігієнічних правил і норм "Регламент максимальних рівнів окремих забруднюючих речовин у харчових продуктах»

- прийнятий з метою гармонізації з Регламентом ЄС № 1881/2006
- містить показники максимальних рівнів окремих забруднюючих речовин у харчових продуктах
- прийнятий у 2013, але вступив в дію у 2016 році
- за три роки до Регламенту ЄС № 1881/2006 року було внесено 26 доповнень/змін
- за три роки було змінено національне з-во, яке регулює питання безпеки харчових продуктів (прийнято нову редакцію ЗУ № 771 з новими термінами)

Гармонізація та проблема погоджень н/п актів

Проблема проходження погоджень н/п актів у державних органах:

- відсутність специфічної експертизи у фахівців державних органів, які погоджують н/п акти у сфері безпечності харчових продуктів

Наприклад:

- *погодження фахівцями ДРС проекту Наказу Мінагрополітики, якими мають бути прийняті чек-листи для перевірки виконання вимог гігієни в харчовій галузі або НАССР*
- *погодження фахівцями Мінюсту нової редакції ЗУ № 771 в частині, якими запровадили нові підходи до державного контролю безпечності харчових продуктів*
- *оцінка фахівцями Урядового офісу з питань європейської інтеграції Секретаріату КМУ законопроекту, яким мають бути врегульовані питання безпечності та гігієни кормів*

Висновки

- *Гармонізація національного з-ва з вимогами ЄС є складним та довготривалим процесом. Це необхідно усвідомити та враховувати при визначенні строків, протягом яких має відбутись наближення українського з-ва до європейського.*
- *Просте копіювання норм ЄС може не спрацювати та створити проблеми. В той же час, в деяких випадках метод «обкладинки» може спрацювати та бути ефективним. В кожному конкретному випадку необхідно проводити аналіз та обговорення того, яким чином краще здійснити гармонізацію н/п акту.*
- *Прийняття нових норм має відбуватись у гнучкий спосіб. В той же час, перехідні періоди не завжди є кращим способом переходу на нові правила. Якщо перехідні періоди значні, то нові правила можуть стати старими.*
- *При здійсненні погоджень проектів н/п актів, необхідно впевнитись в тому, що експерти, які здійснюють оцінку проектів, розуміють специфіку предмету. За необхідності слід проводити обговорення проектів із залученням зазначених експертів. Такі обговорення мають бути ініційовані розробником проекту.*

WORLD BANK GROUP

Дякую за увагу!

КАТЕРИНА ОНУЛ
Konul@ifc.org

